ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ СУДДІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ ЯК ФАКТОР КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

ЛИТВИН Наталія Анатоліївна - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

https://orcid.org/0000-0003-4199-1413

ТАРАСЕНКО Оксана Вікторівна - кандидат юридичних наук, викладач Ірпінського фахового коледжу економіки та права

DOI: https://doi.org/10.71404/NP.2024.3.49

У статті аналізується вплив дискреційних повноважень суддів адміністративних судів на формування корупційних ризиків. Вказується на те, що дискреційні повноваження суддів набувають особливої значущості в умовах сучасних змін вітчизняного законодавства, що ставить перед правовою системою нові виклики. Суддівська дискреція, як важливий елемент судової діяльності, надає можливість ухвалювати рішення не тільки на основі законодавчих норм, а й з урахуванням етичних, моральних і соціальних аспектів. Однак такий рівень свободи у правозастосуванні може призвести до правової невизначеності та створити умови для можливих зловживань, що потребує належного контролю та регулювання. У статті виокремлено основні корупційні ризики, які можуть бути пов'язані з дискреційними повноваженнями суддів, серед яких: непрозорість судових рішень; вплив зовнішніх факторів, таких як політичний тиск; неоднакова судова практика, що дозволяє маніпулювати результатами справ; недостатність контролю та моніторингу в судовій системі. Для мінімізації корупційних ризиків запропоновано запровадити ефективні механізми контролю за використанням суддівської дискреції, зокрема через чітке законодавче регулювання, підвищення прозорості судового процесу, посилення ролі касаційного контролю та використання автоматизованих систем розподілу справ.

Ключові слова: суддівська дискреція, дискреційні повноваження, адміністративне судочинство, корупційні ризики, верховенство права, публічно-правові спори, антикорупційні механізми.

Постановка проблеми

Двадцять перше століття ознаменувало початок епохи кардинальних змін у суспільному житті. Відповідно, змінюється світоглядна позиція не лише європейських держав, а й України. Незалежність, суверенітет та незламність української держави, які ми захищаємо протягом останніх років, підтверджують обраний курс на впровадження позитивних змін у суспільному житті та правовій сфері, спрямованих на покращення захисту прав і свобод людини. Упровадження європейських правових стандартів у судову систему України, особливо в умовах воєнного стану, є важливим кроком на шляху до набуття статусу країни європейського рівня. Отримавши статус кандидата в члени Європейського Союзу, Україна першочергово має адаптувати чинне законодавство та судово-виконавчу систему до європейських вимог. Це зумовлює постійне реформування та оптимізацію національної системи захисту прав людини, забезпечення справедливості правосуддя суб'єктами владних повноважень відповідно до європейських стандартів. Навіть в умовах воєнного стану суди та інші органи судової системи України зобов'язані працювати безперервно, оскільки саме вони гарантують конституційні права і свободи людини та громадянина [1, с. 29].

Аналіз дискреційних повноважень суддів набуває особливої значущості у світлі сучасних змін вітчизняного законодавства, що ставить перед правовою системою нові ви-

клики. Суддівська дискреція, будучи важливим елементом судової діяльності, дозволяє ухвалювати рішення не лише на основі законодавчих норм, а й з урахуванням етичних, моральних та соціальних аспектів. Водночас такий рівень свободи у правозастосуванні може спричиняти ризики правової невизначеності та можливі зловживання, що потребує належного контролю та регулювання.

Проблема збалансування між формальним правом, моральними засадами та запобіганням корупційним проявам стає особливо актуальною в умовах реформування судової системи. Україна, яка прагне посилити демократичні інститути та підвищити рівень правової визначеності, активно працює над удосконаленням правосуддя в контексті європейської інтеграції. У цьому аспекті питання суддівської дискреції відіграють ключову роль, визначаючи стандарти суддівської етики, забезпечення справедливості та підвищення ефективності судового контролю для врегулювання правових спорів і зменшення корупційних ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика адміністративного судочинства є предметом дослідження багатьох науковців. Останніми роками у центрі уваги правової науки знаходяться такі напрями досліджень, як європеїзація адміністративного судочинства в умовах дії правового режиму воєнного стану [1; 2], визначення ключових проблем, що постають у функціонуванні адміністративних судів в Україні, та окреслення перспективних шляхів їх удосконалення в межах системи державних органів [3], запровадження судочинства із використанням інформаційних технологій у контексті сучасного етапу судової реформи та управління правосуддям в умовах кризових ситуацій [4; 5], проблематика суддівської дискреції в контексті реформування судової системи та адаптації національного законодавства до європейських стандартів [6; 7; 8].

Актуальність цієї теми підтверджується також міжнародними звітами, зокрема дослідженнями GRECO (Групи держав проти корупції), Венеціанської комісії та Європейського суду з прав людини, які підкреслюють необхідність встановлення чітких правових меж суддівського розсуду для мінімізації ризиків правової невизначеності та корупційних зловживань.

Таким чином, сучасні дослідження свідчать про те, що дискреційні повноваження суддів є важливим інструментом судової діяльності, але водночас вимагають чітких правових меж та механізмів контролю, щоб запобігти зловживанням та забезпечити справедливість судових рішень.

Мета цієї статті полягає в аналізі впливу дискреційних повноважень суддів на виникнення корупційних ризиків у сфері адміністративного судочинства.

Виклад основного матеріалу

Адміністративна юстиція традиційно є головним інструментом захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб у публічно-правових відносинах від порушень з боку органів державної влади. Такий захист має забезпечуватися «…шляхом справедливого, об'єктивного та своєчасного розгляду справ» [2, с 22]. Поліпшення адміністративного судочинства в Україні буде сприяти кільком важливим чинникам, серед яких, зокрема, введення додаткових гарантій для забезпечення справедливості суду, усунення роз'єднаності судової влади, а також оптимізація та уніфікація процедур правосуддя в загальних і спеціалізованих судах на всіх етапах і рівнях відповідно до європейських стандартів.

Варто погодитись із думкою Дишлєвої О.І., яка зазначає, що нині досі залишається ряд питань, які не зрушили з місця через зіткнення із вкорінілими складнощами впровадження та дотримання правових принципів, не характерних для колишньої держави авторитарного правління радянського зразка, де більший акцент завжди робили на суворих правилах і відповідностях, а не на індивідуальному судженні та розсуді. Саме такий розсуд наділяє суд (суддів) певним ступенем свободи та гнучкості у прийнятті рішень, але при цьому його реалізація потребує правильного використання балансу між дотриманням вимог закону та врахуванням

вання особливостей кожного конкретного випадку [9, с, 14].

Тож варто розглянути поняття «дискреція» та «дискреційні повноваження», щоб краще зрозуміти їхнє значення в контексті адміністративного судочинства. Так, А. Коренев у своєму дослідженні зазначає, що в адміністративному судочинстві під судовою дискрецією варто розуміти врегульовані нормами КАС України повноваження суду у виборі варіантів рішення, керуючись верховенством права і обставинами справи з метою винесення законного та обґрунтованого рішення у справі [10]. Відповідно до п. 50 постанови Верховного Суду від 15.12.2021 у справі № 1840/2970/18 «Дискреція – це не обов'язок, а повноваження адміністративного органу, оскільки юридична концепція дискреції передбачає можливість вибору між альтернативними способами дій та/або бездіяльністю. У разі якщо законодавство передбачає прийняття лише певного конкретного рішення, то це не є реалізацією дискреції (повноважень), а є виконанням обов'язку» [11]. Отже, дискреція означає можливість вибору чи оцінки певного рішення суддею або органом влади на основі власного розсуду, коли закон не містить чітких інструкцій або коли існують різні варіанти правового вирішення ситуації.

У свою чергу, дискреційні повноваження – це законодавчо визначені можливості владного суб'єкта діяти на власний розсуд з метою прийняття найбільш оптимального рішення в конкретній ситуації в межах його компетенції. Вони є важливою складовою правового регулювання, оскільки дозволяють органам влади та посадовим особам проявляти гнучкість і ініціативність у нестандартних випадках. Однак, дискреційні повноваження несуть у собі ризики зловживання владою, прийняття свавільних рішень, корупційних дій і помилок, що може призвести до втрати довіри громадян до влади та правової системи. Тому вони потребують належного обмеження та контролю [12, с. 57]. Відповідно до Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 «дискреційні повноваження – це повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за таких обставин [13]. Крім того, в Методології проведення антикорупційної експертизи, що затверджена наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 18.05.2023 № 109/23 «Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції» дискреційні повноваження визначаються як повноваження осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що надають можливість на власний розсуд визначати повністю або частково зміст чи обсяг рішення, яке приймається органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, або обирати на власний розсуд один із кількох варіантів рішень, передбачених проектом акту, встановлювати строки, підстави та порядок прийняття рішень [14]. Відтак, дискреційні повноваження, в свою чергу, стосуються конкретних прав та обов'язків, наданих суддям чи іншим суб'єктам публічної адміністрації для прийняття рішень у межах своєї компетенції, враховуючи конкретні обставини справи.

Розуміння дискреційних повноважень є ключовим для аналізу їхнього впливу на правову практику та можливі зловживання. Хоча такі повноваження надають суддям певну гнучкість та свободу у прийнятті рішень, важливо зазначити, що саме ця свобода може стати фактором ризику для правової системи. Якщо межі дискреції недостатньо чітко визначені або якщо судді не піддаються належному контролю, це може призвести до свавільних рішень, корупційних дій або інших форм зловживання владою. Враховуючи це 1 липня 2021 року була затверджена Антикорупційна програма Вищої ради правосуддя (далі – ВРП) на 2021–2025 роки [15], яка отримала погодження Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК). Ця програма була розроблена з метою посилення заходів щодо запобігання та протидії корупції в діяльності цього органу. Основні компонентами програми стали:

— визначення основних напрямів діяльності ВРП щодо запобігання та протидії корупції, включаючи оцінку корупційних ризиків, розробку та впровадження антикорупційних заходів, навчання персоналу та моніторинг ефективності реалізації програми;

— проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності ВРП, що дозволило ідентифікувати потенційні вразливі місця та розробити заходи щодо їх усунення;

— розроблення конкретних заходів для усунення виявлених корупційних ризиків, включаючи вдосконалення процедур прийняття рішень, підвищення прозорості діяльності, посилення контролю за виконанням посадових обов'язків та забезпечення доступу громадськості до інформації про діяльність ВРП.

— визначення відповідальних осіб за реалізацію кожного заходу, строки виконання та необхідні ресурси.

— встановлення процедури моніторингу та оцінки виконання заходів програми, включаючи регулярні звіти про стан реалізації та коригування заходів у разі необхідності.

Загалом, Антикорупційна програма ВРП на 2021–2025 роки стала комплексним документом, спрямованим на підвищення ефективності та доброчесності діяльності Вищої ради правосуддя, забезпечення прозорості та підзвітності її роботи, а також на зміцнення довіри громадськості до судової влади.

Попри це, основними корупційними ризиками, які можуть бути пов'язані з дискреційними повноваженнями суддів залишаються:

— *непрозорість судових рішень* є одним з основних факторів, які можуть сприяти виникненню корупційних ризиків в адміністративному судочинстві. Вона означає, що судове рішення ухвалюється без надання достатнього правового обґрунтування або з недостатньо чітким поясненням причин, на яких базується прийняте суддею рішення. Така непрозорість може призвести до зниження довіри до судової системи, ускладнення доступу до справедливого правосуддя, а також створення можливостей для зловживань і корупційних дій. Це негативно впливає на ефективність правосуддя і порушує принципи відкритості та підзвітності в судовій практиці;

— *вплив зовнішніх факторів*, таких як політичний тиск або лобіювання інтересів певних осіб чи організацій, може мати серйозні наслідки для судового процесу. Коли судді або судові органи піддаються зовнішньому впливу, це може призвести до ухвалення рішень, що не відповідають об'єктивним фактам або правовим стандартам. Політичний тиск часто спрямований на те, щоб суди ухвалювали рішення, вигідні певним політичним силам або групам інтересів, що ставить під загрозу незалежність правосуддя. Лобістські інтереси, в свою чергу, можуть домогтися ухвалення рішень на користь окремих осіб чи компаній, навіть якщо це суперечить загальним інтересам або законодавству. Така ситуація підриває довіру до судової системи та створює можливості для корупції, адже рішення можуть прийматися не на основі правових норм, а під впливом особистих чи політичних мотивів. З часом це може призвести до серйозних проблем у правовій системі та послаблення правової держави в цілому;

— *неоднакова судова практика*, коли суди застосовують різні підходи до вирішення схожих справ, створює серйозні проблеми для правової системи. Відсутність єдиних стандартів і послідовності у правозастосуванні дозволяє суддям проявляти суб'єктивізм, що може призвести до ухвалення рішень на основі особистих переконань або зовнішнього впливу. Така ситуація створює простір для маніпуляцій, оскільки сторони можуть спробувати вплинути на рішення суду, знаючи, що в аналогічних справах суди ухвалюють різні рішення. Це підриває стабільність правової системи та довіру громадськості до судових органів, адже кожне нове рішення може виглядати як виняток або несправедливість у порівнянні з іншими аналогічними випадками. Крім того, неоднакова практика не дозволяє формувати чіткі правові норми та стандарти, що сприяє хаосу і невизначеності в правосудді;

— *недостатність контролю та моніторингу в судовій системі* створює значні ризики для її ефективності та доброчесності. Відсут-

ність ефективних механізмів оцінки суддівських рішень дозволяє приймати рішення, які можуть бути необґрунтованими або несправедливими, без належної перевірки. Це призводить до того, що судді можуть ухвалювати рішення, не враховуючи належні правові стандарти, а також без належного контролю з боку вищих інстанцій чи незалежних органів. Така ситуація відкриває можливості для зловживань, корупції та маніпуляцій, оскільки відсутність належного моніторингу не дозволяє вчасно виявити та виправити помилки або неправомірні дії. В кінцевому підсумку, це підриває довіру до судової системи, оскільки громадяни не можуть бути впевнені в тому, що суди ухвалюють об'єктивні та справедливі рішення, а також не мають механізмів захисту від помилок або зловживань з боку суддів..

Відтак, для мінімізації корупційних ризиків в судовій системі важливо запроваджувати ефективні механізми контролю за використанням суддівської дискреції. Це дозволить забезпечити об'єктивність і справедливість судових рішень, знижуючи можливість їх маніпулювання або зловживання владою. Одним із важливих кроків є *чітке законодавче регулювання*, яке включає встановлення обов'язкових критеріїв для ухвалення судових рішень. Такий підхід дозволить визначити чіткі правові межі дискреційних повноважень суддів, а також забезпечити транспарентність процесу прийняття рішень. Кожен суддя, ухвалюючи рішення, повинен мати зрозумілі і обґрунтовані підстави для застосування дискреції, а ці підстави мають бути визначені на рівні закону, щоб виключити суб'єктивізм. Крім того, законодавство має передбачати механізми контролю за дотриманням цих критеріїв, що дозволить запобігати зловживанням та маніпуляціям у процесі правосуддя. Встановлення обов'язкових норм для ухвалення рішень підвищить відповідальність суддів за прийняті ними рішення та дозволить зменшити ризики корупційних проявів, оскільки ухвалення рішень буде більш прозорим і підзвітним.

Підвищення прозорості судового процесу є ще одним важливим кроком для мінімізації корупційних ризиків. Одним із основних елементів цієї прозорості є обов'язкове публікування всіх судових рішень та обґрунтувань до них. Це дозволяє громадськості, а також правозахисникам і експертам, мати доступ до процесуальних документів і аналізувати, чи відповідають рішення суду закону та чи було належно застосовано дискреційні повноваження. Публікація рішень не лише забезпечує відкритість, але й є важливим механізмом для створення прецедентів і підвищення єдності судової практики. Відкритий доступ до судових рішень дозволяє також виявляти потенційні порушення законодавства, неправильне застосування норм права або непослідовність у правозастосуванні. Це дає змогу органам контролю та громадським організаціям здійснювати моніторинг судової практики, забезпечуючи таким чином додатковий рівень підзвітності та запобігаючи корупційним ризикам. Більше того, публікація рішень дає змогу суддям бути більш відповідальними за свої дії, адже кожне рішення може бути перевірене та проаналізоване як у межах судової системи, так і поза її межами. Це також підвищує рівень довіри до судової влади, оскільки громадяни отримують можливість переконатися у справедливості і правомірності судових рішень, що у свою чергу сприяє зміцненню правової держави.

Наступним кроком для мінімізації корупційних ризиків в адміністративному судочинства є *посилення ролі касаційного контролю*. Запровадження механізмів перегляду судових рішень, які містять ознаки корупційного впливу, дозволяє виявляти та виправляти помилки або неправомірні рішення, що могли бути прийняті під впливом сторонніх факторів. Касаційний контроль дає можливість ретельно перевірити відповідність рішення законодавству, дотримання правових норм та принципів справедливості, а також виявити можливі порушення, які виникли через зловживання дискреційними повноваженнями суддів.

Особливо важливим є впровадження чітких процедур для виявлення корупційного впливу на суддівські рішення. Це може включати спеціалізовані інструменти та технічні засоби для виявлення несанкціонованих зовнішніх впливів, а також ство-

рення незалежних органів, які займаються перевіркою таких випадків. Посилення ролі касаційного контролю дозволить створити додатковий рівень безпеки для правосуддя, адже він дає можливість переглядати рішення, які викликають сумніви щодо їх об'єктивності та доброчесності. Таким чином, цей механізм сприятиме не тільки виправленню неправомірних рішень, а й надасть додаткову гарантію для усунення корупційних елементів із судової практики.

Запровадження таких механізмів також має сприяти підвищенню довіри до судової системи, оскільки громадяни бачитимуть, що навіть у разі ухвалення несправедливих або корумпованих рішень є ефективні способи їх перегляду і виправлення. Це, у свою чергу, сприяє зміцненню правової держави, адже забезпечується контроль за діяльністю суддів і гарантується, що правосуддя не буде піддано впливу з боку корупційних чи інших нечесних інтересів.

Використання автоматизованих систем розподілу справ є не менш важливим кроком для зменшення можливості маніпулювання складом суддів та забезпечення прозорості і справедливості судового процесу. Автоматизація процесу розподілу справ дозволяє уникнути суб'єктивних рішень при визначенні суддів, що повинні розглядати конкретні справи, і гарантує, що кожна справа буде випадковим чином розподілена між суддями без втручання людини. Це значно знижує ризик маніпулювання складом суддів для досягнення певних результатів, що може бути пов'язано з корупцією чи іншими неетичними практиками. Автоматизовані системи забезпечують об'єктивність і прозорість, оскільки алгоритм, за яким здійснюється розподіл справ, є відкритим і заздалегідь визначеним, що робить процес максимально незалежним від зовнішніх впливів. Крім того, такі системи можуть вести детальну фіксацію та історію розподілу справ, що дозволяє здійснювати нагляд за дотриманням процедур і вчасно виявляти будь-які порушення.

Впровадження автоматизованих систем також допомагає уникнути випадків, коли судді отримують справи, які можуть бути вигідні або зручні для певних осіб, що може призвести до корупційних практик або впливу з боку зацікавлених сторін. Системи автоматичного розподілу, як правило, не допускають таких маніпуляцій, адже всі процеси відбуваються за заздалегідь встановленим алгоритмом. Це створює більш рівні умови для всіх учасників судового процесу і сприяє підвищенню довіри до судової системи, оскільки громадяни бачать, що справи розглядаються не за упередженими рішеннями, а відповідно до справедливих і чітких процедур.

Висновки

У загальному підсумку, аналіз дискреційних повноважень суддів в адміністративному судочинстві як фактора корупційних ризиків показує, що судова дискреція може бути як ефективним інструментом для забезпечення гнучкості та адаптивності правосуддя, так і джерелом потенційних корупційних загроз. Непрозорість судових рішень, політичний тиск, маніпуляція судовою практикою та відсутність ефективного контролю за діяльністю суддів – це ті проблеми, які потребують комплексного вирішення для мінімізації корупційних ризиків у судовій системі.

Для подолання цих загроз важливо запроваджувати ефективні механізми контролю, зокрема чітке законодавче регулювання, підвищення прозорості судового процесу через обов'язкове публікування рішень, посилення ролі касаційного контролю та використання автоматизованих систем розподілу справ. Такий комплексний підхід дозволяє не лише зменшити можливості для корупційних маніпуляцій, але й сприяє створенню справедливої та передбачуваної судової системи, що має важливе значення для зміцнення довіри громадян до правосуддя та правової держави в цілому.

Література

1. Литвин Н.А., Шевченко А.О. Впровадження європейських правових стандартів в судову систему України в умовах воєнного стану. *Нове українське право*. 2022. Спецвипуск. Том 2. С. 28-35. URL: http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/

journal/article/view/387/342 (дата звернення: 03.01.2025)

2. Литвин Н.А., Ярош А.О. Особливості надання доказів у електронному судочинстві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2024. № 3. С. 11-16. URL: https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17143793852175.pdf (дата звернення: 03.01.2025)

3. Бліхар М.М., Чубай А.В. Проблеми та основні напрями удосконалення діяльності адміністративних судів у системі державних органів України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023.№ 5. С. 200-202. URL: http://lsej.org.ua/5_2023/49.pdf (дата звернення: 03.01.2025)

4. Литвин Н.А., Ковач Я.В. Аналіз правового регулювання інформаційної діяльності судової системи України. Журнал східноєвропейського права. 2025. № 131. С. 50-59. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/lytvyn_kovach_131.pdf (дата звернення: 04.01.2025)

5. Теремецький В. І., Дуліба Є. В. Особливості впровадження та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи як інструмента електронного правосуддя. *Форум права*. 2023. № 2 (75). С. 130–143. URL: https://forumprava.pp.ua/files/130-143-2023-2-FP-Teremetskyi,Duliba_12.pdf (дата звернення: 04.01.2025)

6. Харченко М.В. Поняття, ознаки та види розсуду судді в адміністративному судочинстві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10 С. 499- 504. URL: http://www.lsej.org.ua/10_2022/124.pdf (дата звернення: 04.01.2025)

7. Дишлева О.І. Проблеми нормативної визначеності судового розсуду в адміністративному судочинстві України. *Право.ua*. 2022. №4. С.83-90. URL: http://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2022-4/Pravo_ua_2022_4_083.pdf (дата звернення: 04.01.2025)

8. Olexander P. Svitlychnyy O., Matselyukh I., Yaselska N., Glugovska S., Dyshleva O. Electronic justice as a mechanism for ensuring the right of access to justice in a pandemic: the experience of Ukraine and the EU. *International Review of Law, Computers & Technology*. 18 Jun 2023. URL: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13600869.2023.2221820?src=&journalCode=cirl20 (дата звернення: 04.01.2025)

9. Дишлєва О.І. Дискреційні повноваження судів в адміністративному судочинстві України : дис. … докт. філос. 081 Право. Ірпінь, 2023. 215 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1P5FwtOA3eBGHqRFMITjS3HhsxzUakjIo/view (дата звернення: 04.01.2025)

10. Коренев А. Судова дискреція в адміністративному судочинстві: поняття та зміст. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. URL: http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/270737/266185 (дата звернення: 04.01.2025)

11. Постанови Верховного Суду від 15.12.2021 у справі № 1840/2970/18 URL:http://iplex.com.ua/doc.php?%20regnum=101923134&red=100003c66f5a9c69d909806078d4a8ae4dc7b2&d=5 (дата звернення: 05.01.2025)

12. Мартьянова Т. С. Розсуд суб'єктів правозастосовної діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид.наук : спец. 12.00.01 "Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень" Львів , 2013. 19 с.

13. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2, прийняті Комітетом Міністрів 11.03.1980 на 316-й нараді. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/rada_yevropy_rekomendaciya_r_80_2_3.pdf (дата звернення: 05.01.2025)

14. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції : Методологія проведення антикорупційної експертизи, затверджена наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 18.05.2023 № 109/23 URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0109884-23#Text (дата звернення: 05.01.2025)

15. Антикорупційна програма Вищої ради правосуддя на 2021–2025 роки, затверджена Рішенням Вищої ради правосуддя 1 липня 2021 року № 1445/0/15-21 URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/Antykoruptsijna-programa-VRP-na-2021-2025-roky.pdf (дата звернення: 05.01.2025)

SUMMARY

The article analyzes the impact of discretionary powers of judges of administrative courts on the formation of corruption risks. It is indicated that the discretionary powers of judges are gaining particular importance in the context of modern changes in domestic legislation, which pose new challenges to the legal system. Judicial discretion, as an important element of judicial activity, provides the opportunity to make decisions not only on the basis of legislative norms, but also taking into account ethical, moral and social aspects. However, such a level of freedom in the application of law can lead to legal uncertainty and create conditions for possible abuses, which requires proper control and regulation. The article identifies the main corruption risks that may be associated with the discretionary powers of judges, including: opacity of court decisions; the influence of external factors, such as political pressure; uneven judicial practice, which allows manipulating the results of cases; insufficient control and monitoring in the judicial system. To minimize corruption risks, it is proposed to introduce effective mechanisms for controlling the use of judicial discretion, in particular through clear legislative regulation, increasing the transparency of the judicial process, strengthening the role of cassation control and using automated case distribution systems.

Keywords: judicial discretion, discretionary powers, administrative justice, corruption risks, rule of law, public law disputes, anti-corruption mechanisms.